

Nr 73.

Ankom till riksdagens kansli den 22 november 1944 kl. 10 fm.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av visst i flottledsfonden ingående fordringsbelopp.

I en till riksdagen den 20 oktober 1944 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 292, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må äga besluta om avskrivning av ett belopp av 25 374 kronor 80 öre jämte ränta, utgörande kronans fordring i Häggåns flottled.

Vid flera tillfällen före 1919 anvisades av riksdagen medel till domänstyrelsens förfogande för flottledsbyggnader. De från statens sida i anslutning härtill vidtagna åtgärderna för vattendrags flottbargörande avsågo i vissa fall vattendrags reglering och upplåtande i enlighet med vederbörande författningar till allmän flottning, men hänförde sig i andra fall till flottleder, vilka på grund av särskilda förhållanden icke reglerats i dylik ordning (kronans enskilda flottleder). I de förstnämnda fallen tillerkändes kronan i vederbörande regleringsutslag rätt att av de flottande såsom ersättning för havda regleringskostnader utfå vissa årliga amorterings- och räntebelopp. Jämväl i de senare fallen ha av de flottande för användande av kronans flottleder uttagits vissa avgifter; detta huvudsakligen i samband med försäljning av virke, avverkat invid sådana flottleder. De i såväl ena som andra fallet inflytande avgifterna för flottningen fingo disponeras för samma ändamål som de av riksdagen anvisade flottledsanslagen.

I fråga om domänstyrelsens räkenskaper m. m. över till flottleders inrättande anvisade medel och till statsverket inflytande avgifter för flottleder förklarade Kungl. Maj:t den 30 augusti 1912, bland annat, att det skulle åligga domänstyrelsen att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågor såväl om avskrivning av i styrelsens räkenskaper uppförda kostnader för reglering av flottleder, som ock — i förekommande fall och för särskilda vattendrag — om befrielse för flottande att erlagga amorteringsavgift för från kronans skogar inköpt virke, som framflottades i vattendrag, vilkas flottbargörande bekostats av statsmedel, utan att reglering av desamma efter syn jämlikt gällande flottningsstadga kommit till stånd.

I proposition den 9 januari 1919, nr 62, angående driftkostnader under 1920 för statens domäners fond föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte

besluta, att det belopp av kronans fordringar för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket efter närmare utredning funnes kunna med säkerhet väntas bli inbetalat, skulle vid 1920 års ingång överföras till statens domäners fond såsom tillgång i denna fond. I skrivelse den 11 juni 1919, nr 323, biföll riksdagen det i nämnda proposition framställda förslaget, varefter Kungl. Maj:t — sedan domänstyrelsen inkommit med utredning om det belopp av kronans fordringar den 31 december 1919 för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket kunde väntas med säkerhet bli inbetalat (*flottledsfonden*) — den 19 juni 1919 förklarade, bland annat, att kronans kostnader för nybyggnad och underhåll av flottleder skulle från och med 1920 bestridas av domänfondens medel.

Den 13 april 1922 föreskrev Kungl. Maj:t dels att flottledsfonden vid utgången av år 1919 skulle fastställas till ett belopp av 2 794 915 kronor 33 öre, dels ock att för de kronans enskilda flottleder, vilkas värden inginge i flottledsfonden, skulle av domänstyrelsen fastställas amorteringsplaner och utgå amorteringsavgifter.

Sedermera har i anledning av framställningar i ämnet från domänstyrelsen vid ett flertal tillfällen under åren 1923—1937 medgivits, att nedskrivningar med vissa belopp finge företagas av i flottledsfonden ingående fordringar. I enlighet med de uttalanden i avskrivningsfrågan, som gjordes av 1919 års riksdag, har därvid beslut om avskrivning meddelats av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande, såvitt angår fordringar, uppkomna före flottledsfondens inrättande. I fråga om sådana fordringar däremot, som uppstått efter sagda tidpunkt och sålunda icke uttryckligen omfattas av nämnda riksdagsuttalande, har Kungl. Maj:t innan avskrivningsbeslut meddelats inhämtat medgivande därtill av riksdagen i varje särskilt fall. Riksdagen har nämligen — sedan Kungl. Maj:t i proposition nr 28 till 1932 års riksdag hemställt om medgivande för Kungl. Maj:t att besluta om avskrivning jämväl i avseende å fordringar av sistnämnda slag — i skrivelse den 2 mars 1932, nr 64, förklarat sig icke vilja för framtiden frångå sig beslutanderätten i fråga om avskrivningar av flottledsfonden efter dess uppläggning tillgodokomna fordringar.

I skrivelse den 11 april 1944 har *domänstyrelsen* hemställt om avskrivning av ett i flottledsfonden ingående fordringsbelopp av 25 374 kronor 80 öre, avseende Häggåns flottled. Styrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

På ansökan av domänstyrelsen förordnade länsstyrelsen i Jämtlands län genom utslag den 31 december 1919 om inrättande av allmän flottled i Häggå, ett inom Ovikens och Myssjö socknar beläget tillflöde till Storsjön i Indalsälvens vattensystem. Flottleden, som byggts i domänstyrelsens regi, anmäldes den 31 december 1926 till avsyning. Sedan denna år 1927 kommit till stånd, förklarade länsstyrelsen genom utslag den 29 oktober 1928 Häggåns allmänna flottled öppen för allmänt begagnande och tillerkände domänstyrelsen såsom anläggare rätt att av de flottande uppbära ersättning med

ett belopp av tillsammans 31 299 kronor 6 öre, motsvarande anläggningskostnaden, 35 600 kronor, minskad med influtna amorteringsavgälder för år 1927 interimisflottat virke, 4 300 kronor 94 öre. Amorteringstiden fastställdes till 15 år och räntefoten till 5 procent.

Virkestillförseln till Häggåns flottled har emellertid i verkligheten blivit avsevärt mindre än vad som vid flottledens anläggning och amorteringsplanens upprättande beräknats och kunnat beräknas. Anledningen till detta förhållande är i främsta rummet tillkomsten av nya vägar samt den starka utvecklingen i denna trakt av virkestransporter med lastbil. Det har nämligen för virkesköparna i många fall ställt sig ekonomiskt fördelaktigare att forsla virket med bil direkt till vid Storsjön belägna förädlingsverk än att anlita flottleden. Denna har härigenom kommit till användning i huvudsak endast för de virkespartier och sortiment, som ej funnit köpare bland ägarna till dylika närbelägna förädlingsverk. Följden har blivit, att efter den i avsyningsutslaget bestämda amorteringstidens utgång i flottleden kvarstår en oamorterad kronans fordran, som med upplupna räntor den ³¹/₁₂ 1943 engick till ej mindre än 25 374 kronor 80 öre. Då de inflytande amorteringsavgifterna för de sex senaste åren i genomsnitt icke ens täckt räntan, innebär detta, att fordringen ökats i stället för minskats.

Värdet av byggnaderna i ifrågavarande flottled kan på grund av dessas ålder numera endast utgöra en mindre del av flottledens kvarstående skuld till kronan. Avskrivning av en betydande del av denna är således ofrånkomlig. Med hänsyn till den på senare år starkt minskade virkestillförseln, och då någon ökning av denna inom överskådlig framtid ej kan förväntas, måste kronans utsikter att genom inflytande amorteringsavgälder under en av länsstyrelsen eventuellt beviljad utsträckt amorteringstid återfå det vid syn uppskattade nuvärdet av byggnaderna jämte synekostnader betecknas som mycket små. På grund härav och sedan en av vederbörande jägmästare med sakkunnigt biträde företagen besiktning av flottleden bekräftat byggnadernas numera bristfälliga beskaffenhet, har domänstyrelsen ansett sig icke böra ansöka om utsträckt amorteringstid och härför erforderlig syn.

Enligt styrelsens förmenande är i förevarande fall en fullständig avskrivning av ifrågavarande fordran väl motiverad. En dylik åtgärd kan nämligen förväntas medföra en mot de bortfallande amorteringsavgifterna svarande höjning av rotvärdet på virket från övriga kronomarker, som ligga inom Häggåns tillförselområde. Bortfallandet av nämnda avgifter kan uppenbarligen vidare medföra, att flottleden fortsättningsvis kommer att anlitas mera än som på senare tider skett. Flottleden är nämligen fortfarande användbar om ock i behov av översyn och reparationer. Dessa torde emellertid kunna utföras av flottningsföreningen i samband med ordnandet för de närmaste årens flottningar och kostnaderna läggas på flottningen.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 25 april 1944 förklarat sig intet ha att erinra mot förevarande framställning.

Departementschefen har anfört följande i ärendet:

»Såsom domänstyrelsen framhållit torde ringa utsikt föreligga till att flottledsfondens ifrågavarande fordring skall bliva infriad, även om amorteringstiden förlänges. På grund härav samt med hänsyn till vad domänstyrelsen i övrigt anfört i ärendet finner jag mig böra tillstyrka, att fordringen jämte ränta avskrivs. Då fråga är om en fordring, som uppkommit efter flottledsfondens inrättande, torde ärendet böra underställas riksdagens prövning.»

Utskottet. Vad domänstyrelsen i ärendet anfört synes utskottet giva vid handen, att föga utsikt torde föreligga till att flottledsfondens ifrågavarande fordran skall bliva infriad men att å andra sidan fordringens avskrivande kan tänkas medföra viss fördel även för kronan.

Utskottet kan sålunda ansluta sig till förevarande framställning och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att Kungl. Maj:t må äga besluta om avskrivning av ett belopp av 25 374 kronor 80 öre jämte ränta, utgörande kronans fordring i Häggåns flottled.

Stockholm den 21 november 1944.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Gabrielsson, Alfred Andersson*, friherre *Beck-Friis, Näslund, Anderberg* och *Nils Olsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Mäler, Carlström, Lundbom, Andersson i Surahammar* och *Hansson i Vännäsby*.
